

INTERDEPENDENȚA DINTRE DECESE ȘI TEMPERATURILE RIDICATE ALE AERULUI ATMOSFERIC

Irina COVALI

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Republica Moldova

Autor corespondent: Irina Covali, e-mail: icovali966@gmail.com

Cuvinte-cheie:
mortalitate, decese în exces, val de căldură, schimbări climatice, sănătate.

Introducere. Organizația Mondială a Sănătății a estimat că anual, în perioada 2030-2050 aproximativ 250 000 decese ar putea fi cauzate de consecințele schimbărilor climatice, așa ca creșterea expunerii la căldură a persoanelor în vârstă, subnutriția, malnutriția condiționată de secetă, precum și din cauza creșterii incidenței anumitor patologii – boala diareică, malaria, febra Dengue, decesele neonatale.

Scopul. Evidențierea mortalității dependente de temperaturile ridicate ale aerului atmosferic, condiționate de încălzirea globală

Material și metode. Studiul bibliografic este bazat pe analiza cercetărilor originale și a revistei literaturii. Au fost selectate 38 de publicații din bazele de date biomedicale (*Medline, Embase, Hinari*) publicate în perioada 01.01.2018-31.12.2022.

Rezultate. Un studiu de modelare, care utilizează date din 451 de locații din 23 de țări, a arătat că în absența unei adaptări eficiente, creșterile nete ale deceselor în exces legate de temperatura aerului atmosferic sunt proiectate la nivel mondial în cadrul scenariilor cu emisii ridicate. Creșteri nete semnificative ale mortalității în exces ar putea apărea în deceniul 2090-2099 în scenariul cu cea mai mare emisie, variind, în medie, de la 3% la peste 12% în regiunile mai calde, care ar fi părțile centrale și sudice ale Statelor Unite sau ale Europei, și în special Asia de Sud-Est. Valurile de căldură au crescut în durată și frecvență, iar efecte grave asupra sănătății publice au fost observate în întreaga Europă. Funcția „temperatură – mortalitate” variază foarte mult între orașele din Europa. Pentru valul european de căldură din 2003 au fost estimate 70000 de decese în exces, în Franța acest val de căldură a cauzat 14800 de decese în exces, pentru valul de căldură din 2010 în Federația Rusă – 15000 de decese în exces. Conform Organizației Mondiale a Sănătății, în perioada anilor 1998-2017, peste 166000 de persoane au murit din cauza valurilor de căldură. Un studiu privind mortalitatea la nivel mondial, a estimat că 339000 de decese premature pe an sunt atribuite poluării cu particule, rezultate în urma incendiilor forestiere care, la rândul lor, sunt un efect al secetei în contextul încălzirii globale. Raportul JRC PESETA II presupune o dublare a mortalității în Europa din cauza temperaturilor ridicate, iar dacă temperatura va crește cu +3°C, numărul anual de decese va depăși 100000 până în anii 2080. Dacă temperatura va crește cu +2°C, numărul de decese va fi sub 80000. Într-un studiu realizat de Olivier Deschênes și colegii de la Universitatea din California se sugerează că în cel mai bun scenariu, dacă eforturile tehnologice și umane se vor intensifica drastic pentru a reduce nivelul emisiilor gazelor cu efect de seră, mortalitatea infantilă feminină ar crește, până la sfârșitul acestui secol cu 5,5%, iar cea masculină – cu 7,8%. Sectorul de sănătate din Republica Moldova se află deja sub presiune. În prezent nu există studii relevante, complexe, pe o durată lungă de timp despre corelația dintre schimbările climei și sănătatea umană.

Concluzii. Conexiunea dintre evenimentele de căldură și decese este evidentă la nivel global. Efectul temperaturilor ridicate asupra mortalității este o amenințare serioasă pentru sănătatea publică.